

Sygn. akt III Ca 1484/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Roman Troll (spr.)

Sędzia SO Marcin Rak

SO Tomasz Pawlik

Protokolant Marzena Makoś

po rozpoznaniu w dniu 9 maja 2019 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa Z. O.

przeciwko J. S. (S.)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w W. Ś.

z dnia 27 marca 2018 r., sygn. akt I C 288/17

1) **oddala apelację;**

2) **zasądza od powoda na rzecz pozwanego 450 zł (czterysta pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym;**

3) **przyznaje radcy prawnemu A. Z. od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w W. Ś. 369 zł (trzysta sześćdziesiąt dziewięć złotych), w tym 69 zł (sześćdziesiąt dziewięć złotych) podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu odwoławczym.**

SSO Tomasz Pawlik SSO Roman Troll SSO Marcin Rak

Sygn. akt III Ca 1484/18

UZASADNIENIE

Powód Z. O. wniósł o zasądzenie od pozwanego J. S. 5000 zł tytułem zadośćuczynienia z odsetkami ustawowymi od 18 maja 2016 r. Wskazał, że pozwany, jako jego obrońca z urzędu w postępowaniu wykonawczym, nie podjął żadnych czynności, aby porozmawiać na temat linii obrony, nie zapoznał się z aktami sprawy i zamiast go bronić pozbawił go szans obrony; nic nie zrobił, a wręcz stał się przeszkodą w uzyskaniu korzystnego postanowienia sądu. Powód twierdzi, że z powodu braku obrony stracił ilość niemożliwą do obliczenia, bo gdyby pozwany wypełnił swoje obowiązki, to byłby na wolności już od 18 maja 2016 r.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu od powoda. Wskazał, że właściwie reprezentował powoda w postępowaniu wykonawczym.

Wyrokiem z 27 marca 2018 r. Sąd Rejonowy w W. Ś. oddalił powództwo (pkt 1.), nie obciążył powoda kosztami procesu (pkt 2.); zasądził od Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego w W. Ś. na rzecz radcy prawnego A. Z. 600 zł oraz 138 zł podatku VAT tytułem pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu (pkt 3.) oraz zasądził od Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego w W. Ś. na rzecz radcy prawnego T. D. 600 zł oraz 138 zł podatku VAT tytułem pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu (pkt 4.).

Orzeczenie to zapadło przy następujących ustaleniach faktycznych: powód odbywał karę pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w R. od 18 grudnia 2014 r., a miał zakończyć jej odbywanie – zgodnie z wymiarem przewidzianym wyrokach skazujących – 14 grudnia 2016 r., natomiast 31 marca 2016 r. wniósł o udzielenie warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbywania reszty kary, zaś Dyrektor Zakładu Karnego w R. wydał negatywną opinię o skazanym (negatywna prognoza kryminologiczno-społeczna). 29 kwietnia 2016 r. Sąd Okręgowy w Gliwicach wyznaczył powodowi obrońcę z urzędu w osobie pozwanego. 6 maja 2016 r. powód złożył wniosek o rozpatrzenie jego sprawy podczas jego nieobecności, gdyż nie ma nic do powiedzenia; tego samego dnia skierował do pozwanego pismo, w którym przedstawił swoją sytuację oraz wskazał, że poprzednie posiedzenie w tym samym przedmiocie odbyło się w A.S. B. z wynikiem negatywnym. 18 maja 2016 r. w Zakładzie Karnym w R. odbyło się posiedzenie, na którym stawili się skazany - powód oraz jego obrońca - pozwany, a także prokurator i przedstawiciel Dyrektora Zakładu Karnego w R.. Podczas tego posiedzenia powód oświadczył, że wyrok łączny zapadł 12 maja 2016 r. i suma kar się zmniejszyła o 4 miesiące, zobowiązał się dobrowolnie podjąć leczenie odwykowe i przeciwalkoholowe; prokurator wniósł o odroczenie posiedzenia, następnie powód oświadczył, że cofa wniosek o warunkowe zwolnienie, wówczas pozwany oświadczył, że pozostawia to bez komentarza i wniósł o zasądzenie wynagrodzenia za nieopłaconą obronę z urzędu, a prokurator i przedstawiciel Dyrektora ZK wniosli o umorzenie postępowania. Sąd penitencjarny umorzył postępowanie w przedmiocie warunkowego przedterminowego zwolnienia. Powód złożył skargę wobec stwierdzenia przez sędziego penitencjarnego, że nadużywa alkoholu i domagał się umieszczenia na oddziale terapii alkoholowej. W dalszych pismach podnosił zaniedbania sądu i obrońcy (pозwanego).

Sąd Rejonowy wskazał, że dowód z opinii biegłego co do stanu psychologicznego powoda i cierpień doznanych w wyniku dalszego pozbawienia wolności był zbędny wobec ustalenia braku związku pomiędzy działaniem pozwanego, a pozbawieniem wolności powoda. Zarówno powód, jak i pozwany zrezygnowali z przesłuchania stron.

Przy tak dokonanych ustaleniach faktycznych Sąd Rejonowy, przywołując regulację art. 23 k.c., art. 24, art. 448 k.c. i art. 415 k.c., uznał powództwo za bezzasadne i wskazał, że w sprawie brak jakiegokolwiek związku pomiędzy zachowaniem pozwanego, a naruszeniem dobra osobistego powoda w postaci braku decyzji sądu o warunkowym przedterminowym zwolnieniu go, a tym samym o dalszym pozostawianiu w zakładzie karnym. Zwrócił uwagę na to, że akta sprawy Kow 1711/16 zawierały w chwili rozpoznawania wniosku powoda jedynie sam jego wniosek oraz opinię Zakładu Karnego i zarządzenie o wyznaczeniu obrońcy, a także zawiadomienia skierowane do skazanego i obrońcy oraz wniosek skazanego o rozpoznanie sprawy bez jego udziału, a zatem zarzut braku zapoznania się z aktami, co miałyby mieć wpływ na przebieg posiedzenia, jest całkowicie bezzasadny. Podkreślił Sąd Rejonowy, że pozwany zapoznał się z aktami i opinią Zakładu Karnego oraz uzyskał jej treść (dołączył ją nawet do odpowiedzi na pozew), dlatego też zbędne było przesłuchiwanie świadków na tą okoliczność, a dodatkowo pozwany dysponował też pisemnym stanowiskiem powoda. Dlatego też Sąd Rejonowy uznał, że pozwany nie naruszył żadnych reguł postępowania, nie przeprowadzając osobistej rozmowy ze skazanym w celu uzgodnienia linii obrony, natomiast decyzja sądu penitencjarnego w żadnym wypadku nie wynikała ze stanowiska czy też zachowania pozwanego, a ze stanowiska powoda, który wówczas był skazanym występującym z wnioskiem, pozwany cofnął wniosek (choć później twierdził w pismach, że nie złożył takiego oświadczenia tylko wskazał, iż cofnie wniosek w sytuacji dalszego oskarżania go o alkoholizm), zatem to jego oświadczenie na posiedzeniu spowodowało zapadnięcie orzeczenia o umorzeniu postępowania w przedmiocie warunkowego umorzenia. Pozwany nawet nie przychylił się do tego stanowiska, jednak

skoro sam powód (niezależnie od przyczyn swojej decyzji) takie stanowisko zajął, to pozwanemu nie pozostało nic innego jak pozostawić je bez komentarza. Zarzucanie obecnie pozwanemu nie wykonywania należycie obrony jest całkowicie bezzasadne. Ponadto Sąd Rejonowy podkreślił, że w dalszych pismach złożonych w sprawie VII K. (...) sam powód wskazywał, że na posiedzeniu 18 maja 2016 r. nie mógłby uzyskać warunkowego przedterminowego zwolnienia, ponieważ poprzednie posiedzenie w tej sprawie odbyło się 21 grudnia 2015 r., a skazany może ubiegać się o dobrodziejstwo warunkowego przedterminowego zwolnienia nie częściej niż co pół roku (art. 161 § 3 k.k.w.). To spowodowało ocenę, że wiązanie jakiegokolwiek zachowania pozywanego z dalszym trwaniem pozbawienia wolności powoda jest zupełnie nieuzasadnione i nie zasługiwało na uwzględnienie.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 102 k.p.c., gdyż powód jest osobą ubogą i zaszyły wyjątkowe okoliczności umożliwiające zwolnienie powoda z obowiązku zwrotu kosztów pozwanemu. Orzekł także o kosztach pomocy prawnej udzielonej z urzędu powodowi.

Apelację od tego wyroku złożył powód, zaskarżając go w całości i zarzucając mu naruszenie: art. 471 k.c. poprzez jego niezastosowanie i oddalenie powództwa, pomimo tego, że pozwany naruszył zobowiązanie do rzetelnej obrony powoda w sprawie K. (...)

o udzielenie warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary; art. 24 § 1 zd. 3 k.c. w związku z art. 448 k.c. poprzez ich niezastosowanie, pomimo ustalenia, że do umorzenia postępowania w przedmiocie warunkowego przedterminowego zwolnienia powoda z odbycia reszty kary jak doszło wskutek działania pozwanego.

Przy tak postawionych zarzutach wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o jego zmianę i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty dochodzonej pozwem wraz z kosztami procesu za obie instancje. Jednocześnie pełnomocnik powoda z urzędu wniósł o zasądzenie kosztów pomocy prawnej w postępowaniu odwoławczym, które nie zostały przez powoda opłacone. W uzasadnieniu wskazał, że pozwany cofnął wniosek i to jego oświadczenie spowodowało zapadnięcie postanowienia o umorzeniu postępowania, a obrońca ma przedsięwziąć czynności procesowe na korzyść skazanego i nie wykazał, aby nie ponosił winy za cofnięcie wniosku. Zaznaczył też, że Sąd Rejonowy nie analizował sprawy pod tym kątem, więc nie rozpoznał jej istoty.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji jako bezzasadnej i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W tej sprawie powód dochodzi zadośćuczynienia za nienależyte wykonanie obowiązków obrończych, które jego zdaniem spowodowało, że od 18 maja 2016 r. nie jest na wolności, a stoi on na stanowisku, iż byłby to możliwe, gdyby swoje obowiązki pozwany wykonywał prawidłowo. Nie dochodzi on jednak szkody wyrządzonej na podstawie art. 471 k.c.

w związku z art. 750 k.c., lecz zadośćuczynienia na skutek naruszenia jego dóbr osobistych (wolności), gdyż pozwany został ustanowiony obrońcą z urzędu.

Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy są prawidłowe i jako takie Sąd Okręgowy uznaje je za własne. Nie były one też wprost kwestionowane w apelacji, aczkolwiek w jej uzasadnieniu pojawia się twierdzenie, że to pozwany wycofał wniosek o warunkowe przedterminowe zwolnienie. Z akt sprawy wykonawczej, a także z prawidłowo ustalonego stanu faktycznego przez Sąd Rejonowy, wynika jednak, że tenże wniosek wycofał powód na posiedzeniu sądu penitencjarnego. W części zważeniowej Sąd Rejonowy niewłaściwie przytoczył w części te prawidłowe ustalenie faktyczne, że to pozwany wycofał ten wniosek – to oczywista omyłka, bo wniosek wycofał powód – wynika to nawet z poprzedzającego ją (omylkę) zdania w części zważeniowej uzasadnienia Sądu Rejonowego.

W takich warunkach trudno obarczać pozwanego tym, że osoba, której został przyznany obrońca z urzędu wycofała wniosek o warunkowe przedterminowe zwolnienie, które dodatkowo na posiedzeniu sądu penitencjarnego 18 maja 2016 r. nie mogło być udzielone, z uwagi na termin tego posiedzenia w powiązaniu z wcześniejszym terminem posiedzenia w takim przedmiocie odbytym 21 grudnia 2015 r. Jak słusznie zauważa Sąd Rejonowy powód o tym wiedział, wynika to także z jego pism.

Wycofanie wniosku o warunkowe przedterminowe zwolnienie przez powoda wynika z akt sprawy oraz protokołu z posiedzenia sądu penitencjarnego, który stanowi dokument urzędowy. Jednocześnie z akt postępowania wykonawczego wynika, że powód zaskarżył postanowienie umarzające to postępowanie, ale w zasadzie to nie z nim się nie zgadzał tylko z negatywną opinią dyrektora. Dla rozpoznawanej sprawy nie ma to jednak większego znaczenia, albowiem ostatecznie wniosek o przedterminowe zwolnienie złożył powód i on tenże wniosek wycofał. Nie można więc zarzucić pozwanemu nienależytego wykonania obowiązków obrońcy.

To nie pozwany pozbawił powoda wolności, a co za tym idzie nie mógł naruszyć jego dóbr osobistych.

Zastosowana przez Sąd Rejonowy regulacja prawna jest prawidłowa.

Dlatego też zarzuty apelacji są bezzasadne.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 385 k.p.c., apelację jako bezzasadną oddalono.

O kosztach postępowania odwoławczego (punkt 2. sentencji wyroku) orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800 ze zm.) i § 10 ust. 1 pkt 1 tego rozporządzenia, gdyż powód przegrał sprawę.

O kosztach pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu (punkt 3. sentencji wyroku) orzeczono na podstawie art. 22³ ust. 1 ustawy z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r., 2115 ze zm.) w związku z § 4 ust. 1, 2 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 68), § 8 pkt 3 tego rozporządzenia i § 16 ust. 1 pkt 1 tego rozporządzenia.

SSO Tomasz Pawlik SSO Roman Troll SSO Marcin Rak